



FRIZA

RAPPORT

OKT 2025

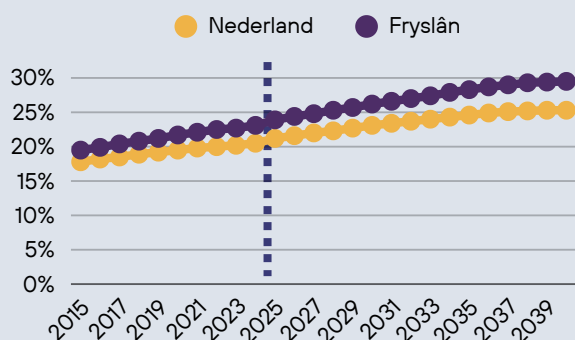
VERDIEPING REGIOBEELD

De Friese bevolking
en haar leefomgeving &
Het zorggebruik in Fryslân

Geeft inzicht in ontwikkelingen en prognoses van de zorgbehoefte in Fryslân en kenmerken van de bevolking. Daarnaast beschrijft de rapportage de capaciteit en prestaties van de zorg, het sociaal domein en de ondersteuning.

De Friese bevolking en haar leefomgeving

Trend % personen van 65 jaar en ouder



Note: prognose vanaf het jaar 2025

FRYSLÂN VERGRIJST

23,1%
65-PLUSSERS
in 2024

In 2024 was 23,1% van de bevolking 65 jaar of ouder. In 2040 zal dit aandeel toenemen tot 29,5%.

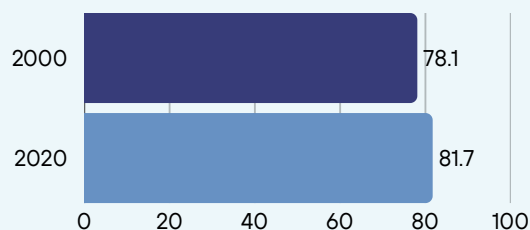
Bron: [Regiobeeld](#) (2024)

DUBBELE VERGRIJZING

In Fryslân is sprake van een dubbele vergrijzing. Er komen steeds meer ouderen, en bovendien stijgt de levensverwachting.

Bron: [Regiobeeld](#) (2020)

Levensverwachting bij geboorte in Fryslân: 2000 versus 2020



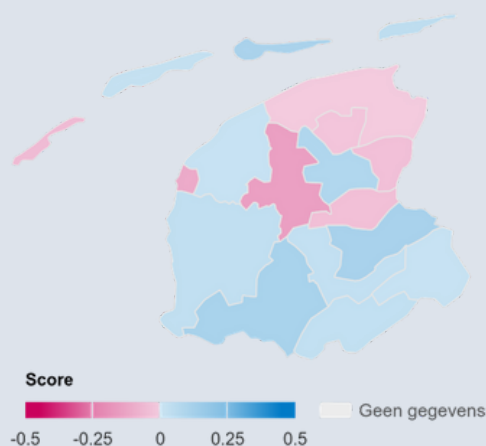
INKOMENS EN SOCIAAL-ECONOMISCHE STATUS

De SES-WOA in Fryslân ligt in de meeste gemeenten rond of onder het landelijk gemiddelde. De gemeenten Harlingen (-0,11) en Leeuwarden (-0,15) scoren het laagst. De zuidelijke gemeenten en de meeste Waddeneilanden hebben een positieve score.

Definitie:

De SES-WOA score is voor het eerst bepaald door het CBS op basis van gegevens over financiële welvaart (W), opleidingsniveau (O) en recent arbeidsverleden (A) van de huishoudens in de betreffende regio. Een hogere score reflecteert een hogere sociaaleconomische status (SES).

SES-WOA score in 2023

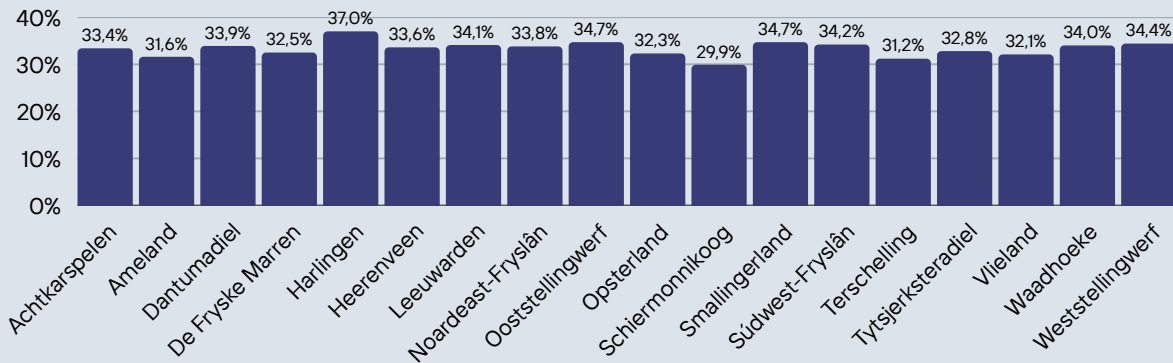


Bron: [Regiobeeld](#) (2023)

KWETSBAARHEID

In Fryslân zijn er verschillende groepen inwoners die kwetsbaar zijn vanwege hun beperkte gezondheid. Het aandeel inwoners met een gezondheidsbeperking is het hoogst in **Harlingen** (37,0%) en het laagst op **Schiermonnikoog** (29,9%).

Beperkingen vanwege de gezondheid in 2022



Bron: [Regiobeeld](#) (2022)

ERVAREN GEZONDHEID

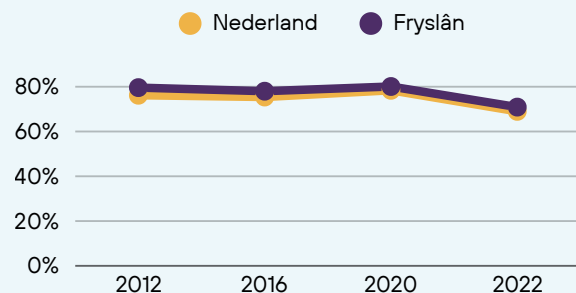
**ERVAREN
GEZONDHEID
GEDAALD MET
11,5%**

IN 2022 T.O.V. 2020

Friezen ervaren hun gezondheid beter dan het landelijk gemiddelde.

Bron: [Regiobeeld](#) (2022)

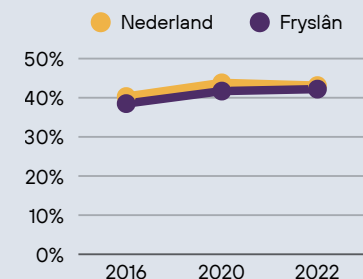
Trend % (zeer) goed ervaren gezondheid



LEEFSTIJLINDICATOREN

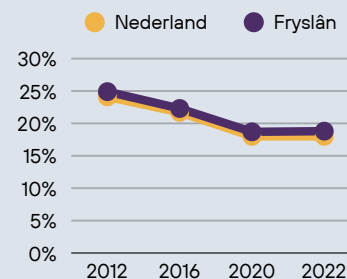
ALCOHOLGEBRUIK

Trend % voldoet aan alcoholrichtlijn



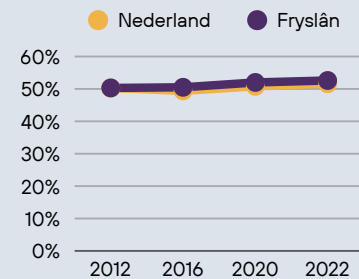
ROKEN

Trend % roken



OVERGEWICHT

Trend % overgewicht



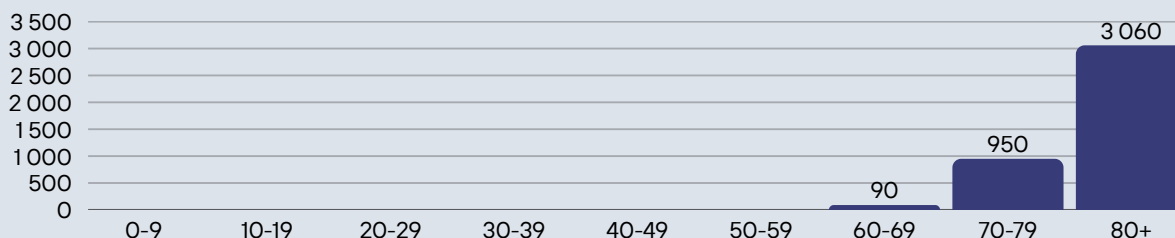
Hoewel de ervaren gezondheid in Fryslân boven het landelijk gemiddelde ligt, scoren de leefstijlindicatoren juist slechter dan het landelijk gemiddelde.

Bron: [Regiobeeld](#) (2022)

DEMENTIE

Dementie zal de komende jaren vaker voorkomen in Fryslân. Voor de leeftijdsgroep 70–79 jaar wordt het aantal mensen met dementie geschat op 950, terwijl dit bij inwoners van 80 jaar en ouder oploopt tot ruim 3.000.

Verwacht aantal personen met dementie naar leeftijdsklassen



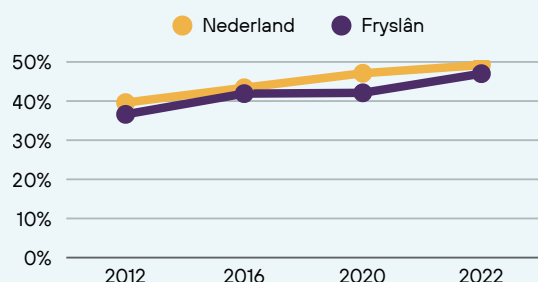
Bron: [Regiobeeld](#) (z.d.)

SOCIALE OMGEVING

Sinds 2012 is eenzaamheid toegenomen, al blijft het niveau in Fryslân lager dan het landelijk gemiddelde. Jongeren ervaren in Fryslân wel de meeste stress, en het totale stressniveau in de provincie ligt hoger dan het landelijk gemiddelde.

EENZAAMHEID

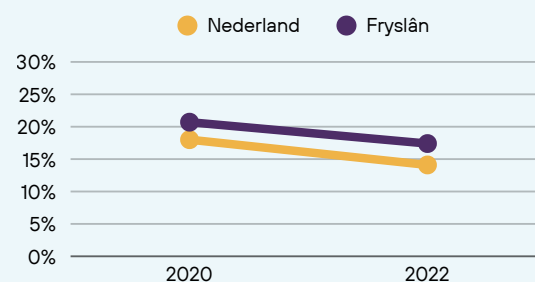
Trend % eenzaam



Bron: [Regiobeeld](#) (2022)

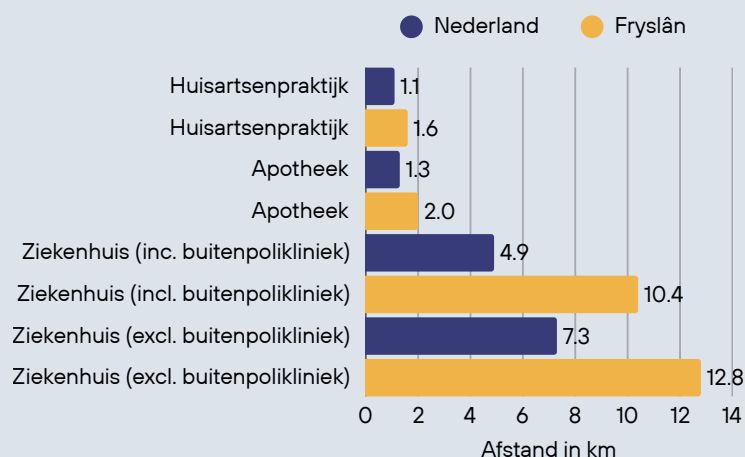
STRESS

Trend % stress



Bron: [Regiobeeld](#) (2022)

AFSTAND TOT ZORGVOORZIENINGEN



De afstanden tot zorgvoorzieningen zijn in Fryslân groter dan het landelijk gemiddelde, met name de afstand tot ziekenhuizen.

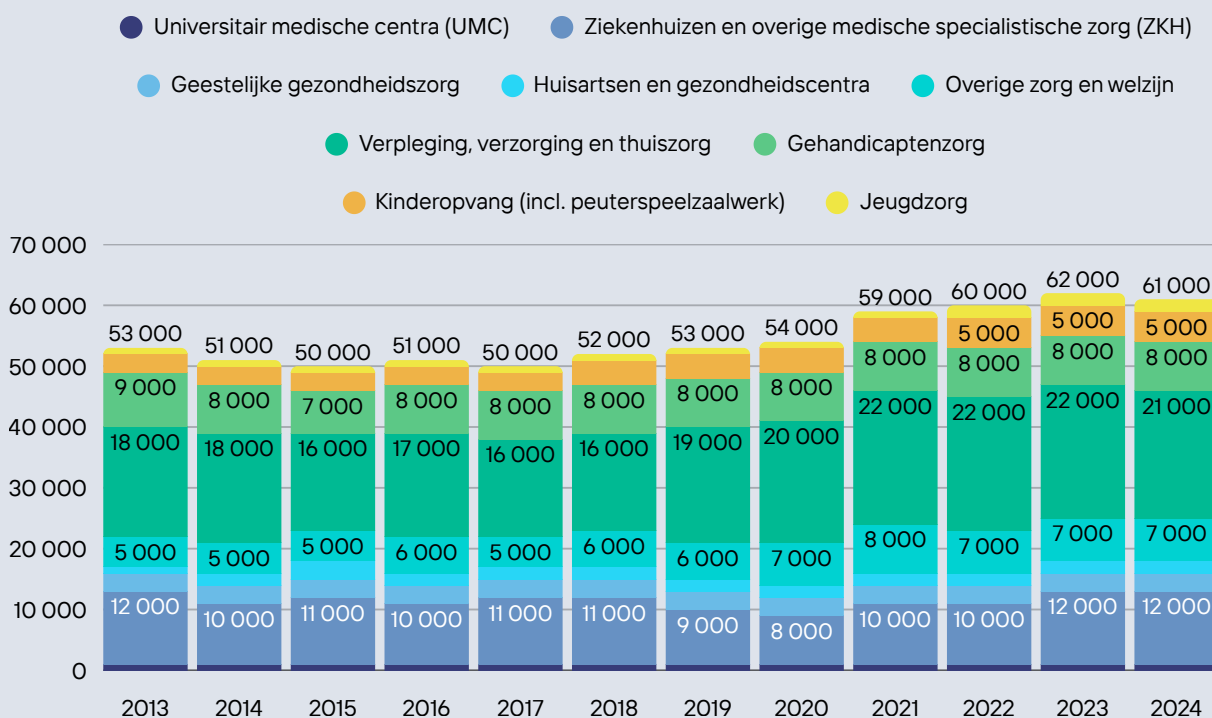
Bron: [CBS](#) (2023)

Zorggebruik in Fryslân

ZORGVERLENERS

Het grootste deel van het zorgpersoneel in Fryslân werkt in de verpleging, verzorging en thuiszorg, gevolgd door de algemene ziekenhuizen en de gehandicaptenzorg. Door de vergrijzing binnen de zorgsector zal het personeelstekort toenemen: er is meer vraag en minder aanbod.

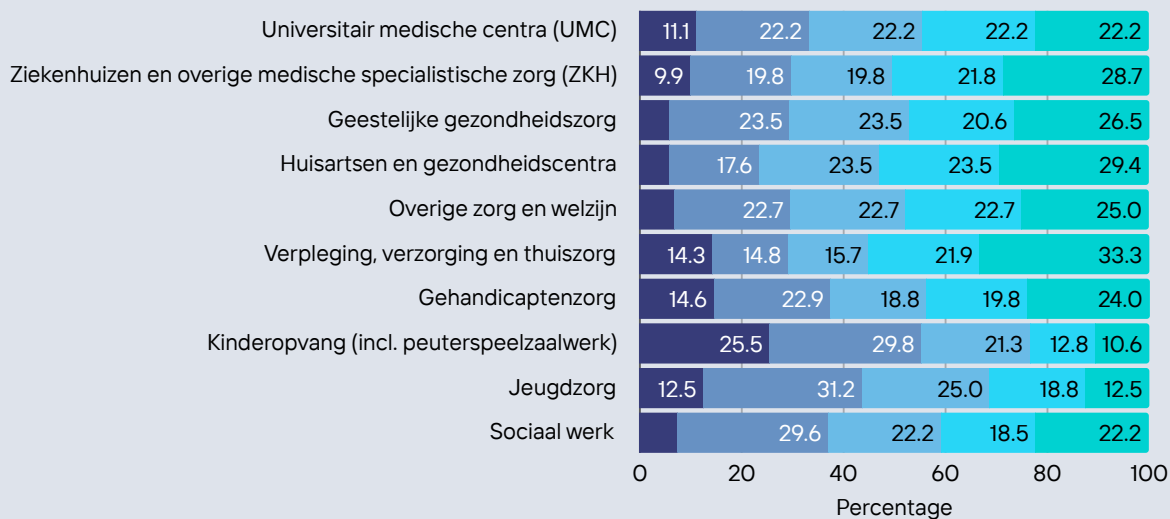
Aantal zorgmedewerkers in Fryslân



Bron: CBS AZW (2024)

Zorgpersoneel in Fryslân naar leeftijdsgroep (%)

● Jonger dan 25 jaar ● 25 tot 35 jaar ● 35 tot 45 jaar ● 45 tot 55 jaar ● 55 jaar of ouder

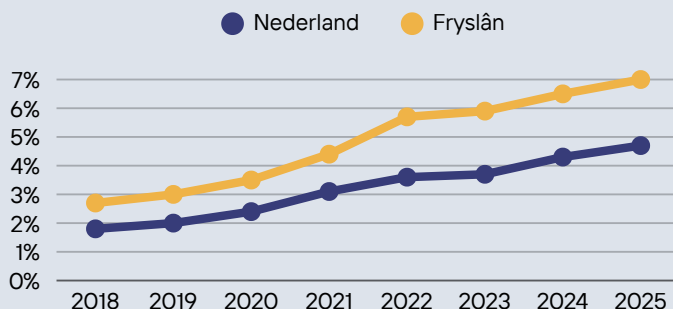


Bron: CBS AZW (2024)

HUISARTSENTEKORT

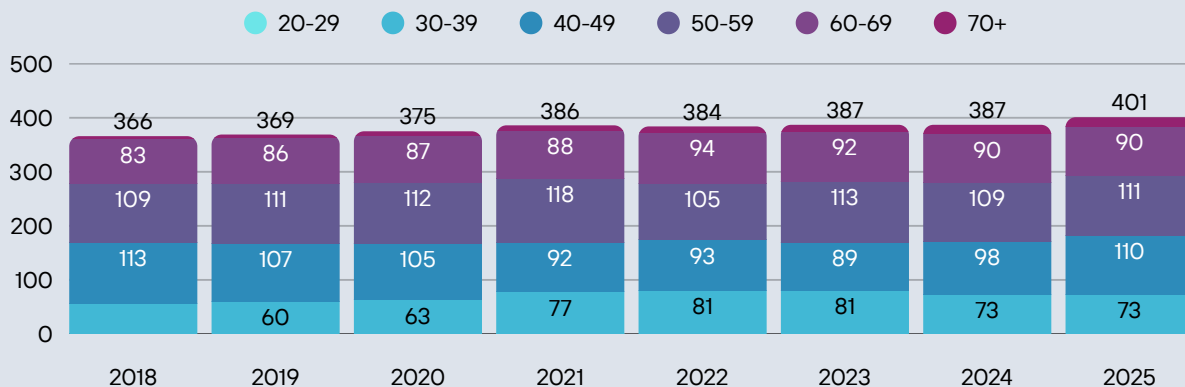
In de toekomst wordt een tekort aan huisartsen verwacht (Vektis, 2025). Uit een panelonderzoek van Nivel (2020) blijkt dat 39% van de huisartsenpraktijken in Fryslân moeite heeft om associés of praktijkopvolgers te vinden. Dit percentage ligt boven het landelijk gemiddelde.

Ontwikkeling van het percentage verwachte uitstroom van huisartsen (praktijkeigenaren) op basis van pensioengerechtigde leeftijd



Bron: Vektis (2025)

Trend in het aantal huisartsen per leeftijdsklasse in Fryslân

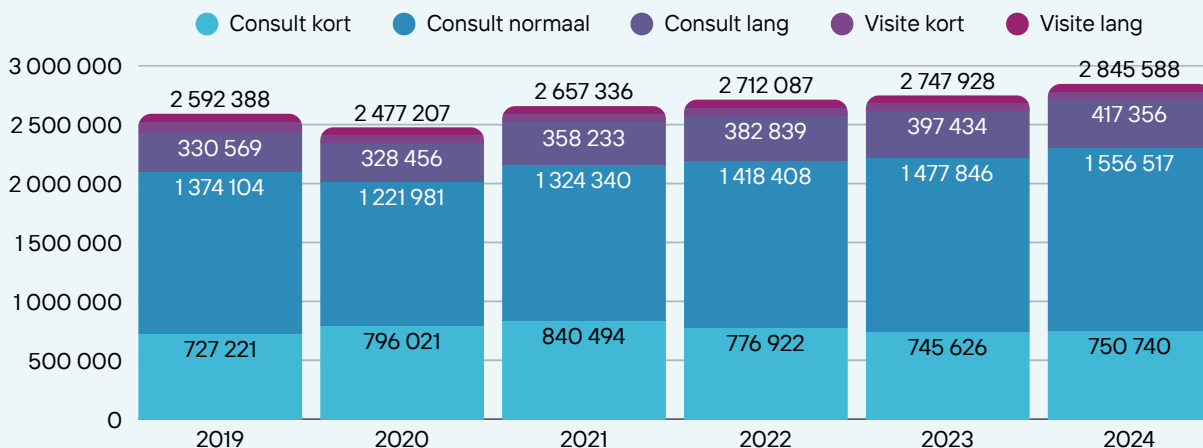


Bron: Vektis (2025)

HUISARTSCONSULTEN

Het aantal huisartsconsulten in Fryslân zal de komende jaren toenemen. In 2019 werden ruim 2,5 miljoen consulten en visites geregistreerd, terwijl dit aantal in 2024 oploopt tot bijna 2,9 miljoen. Met name het aantal reguliere en lange consulten neemt toe.

Ontwikkeling van het aantal consulten en visites per ingeschreven verzekerde binnen kantoortijd in Fryslân

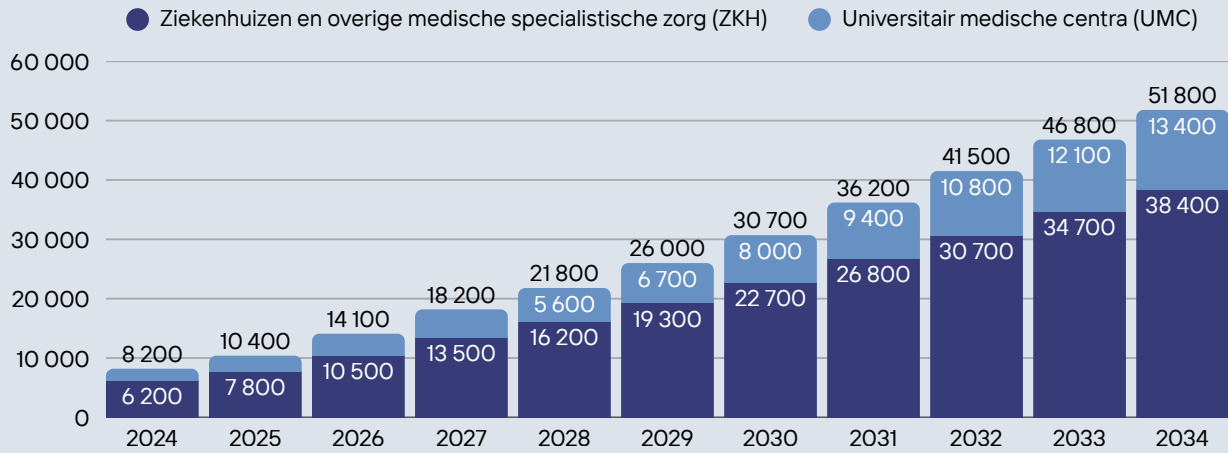


Bron: Vektis (2024)

MEDISCH-SPECIALISTISCHE ZORG

Het tekort aan personeel in de medisch-specialistische zorg zal de komende jaren sterk toenemen: van circa 8.200 medewerkers in 2024 naar naar verwachting 52.000 in 2034.

Prognose arbeidsmarkttekort medisch-specialistische zorg in Fryslân



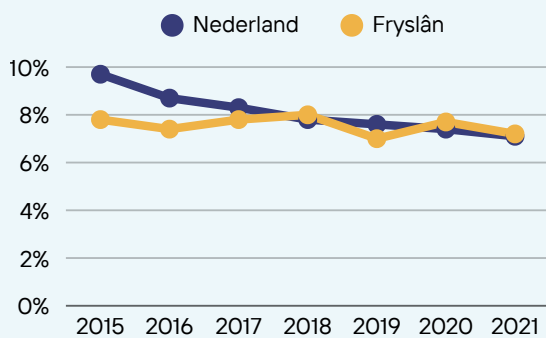
Bron: [Prognosemodel Zorg en Welzijn \(2023\)](#)

GEBOORTEZORG

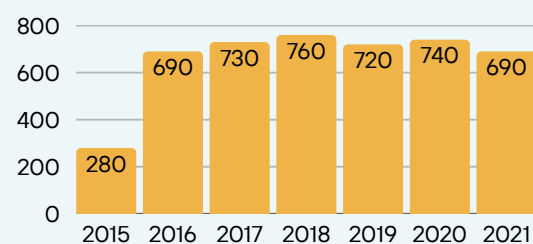
In 2021 bevond 7,2% van de zwangere vrouwen in Fryslân zich in een kwetsbare positie. In datzelfde jaar werd 7,2% van de kinderen geboren in een kwetsbare positie.

KWETSBARE ZWANGEREN

Trend % zwangeren in Fryslân in een kwetsbare situatie



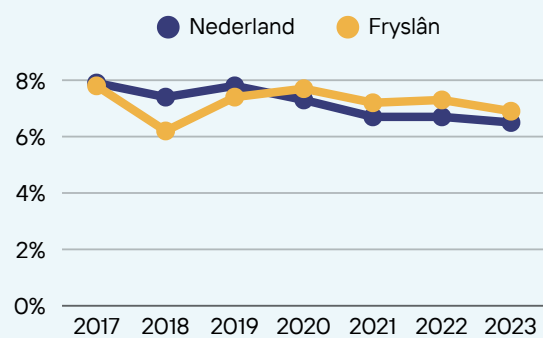
Trend aantal zwangeren in Fryslân in een kwetsbare situatie



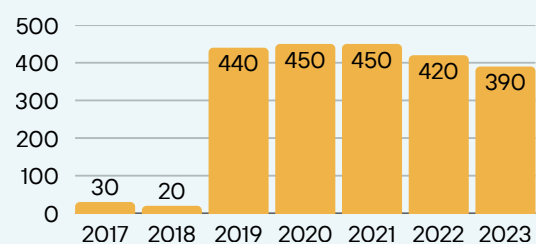
Bron: [Regiobeeld \(2021\)](#)

KWETSBARE KINDEREN

Trend % kinderen in Fryslân geboren in een gezin in een kwetsbare situatie



Trend aantal kinderen in Fryslân geboren in een gezin in een kwetsbare situatie

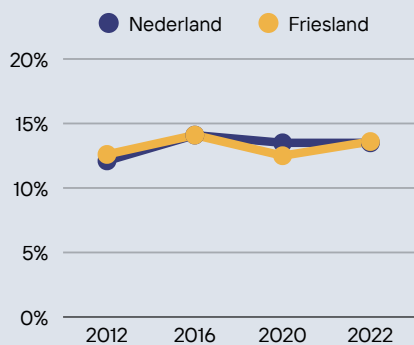


Bron: [Regiobeeld \(2023\)](#)

MANTELZORGERS

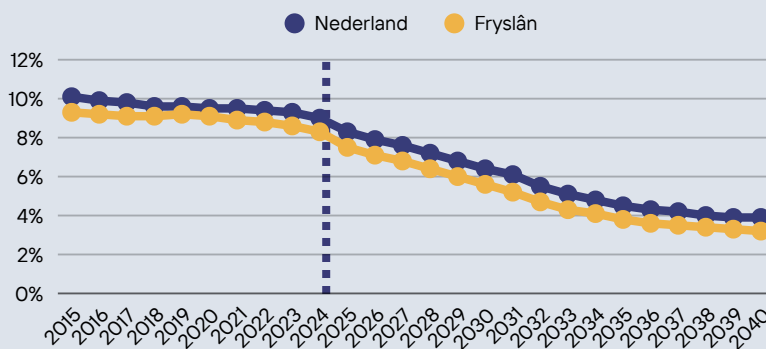
In 2022 was 13,6% van de inwoners van Fryslân mantelzorgers. Naar verwachting neemt het aandeel mantelzorgers af: van 8,3% in 2024 tot 3,2% in 2040.

Trend % mantelzorgers



Bron: [Regiobeeld \(2022\)](#)

Trend beschikbare mantelzorgers per 85-plusser



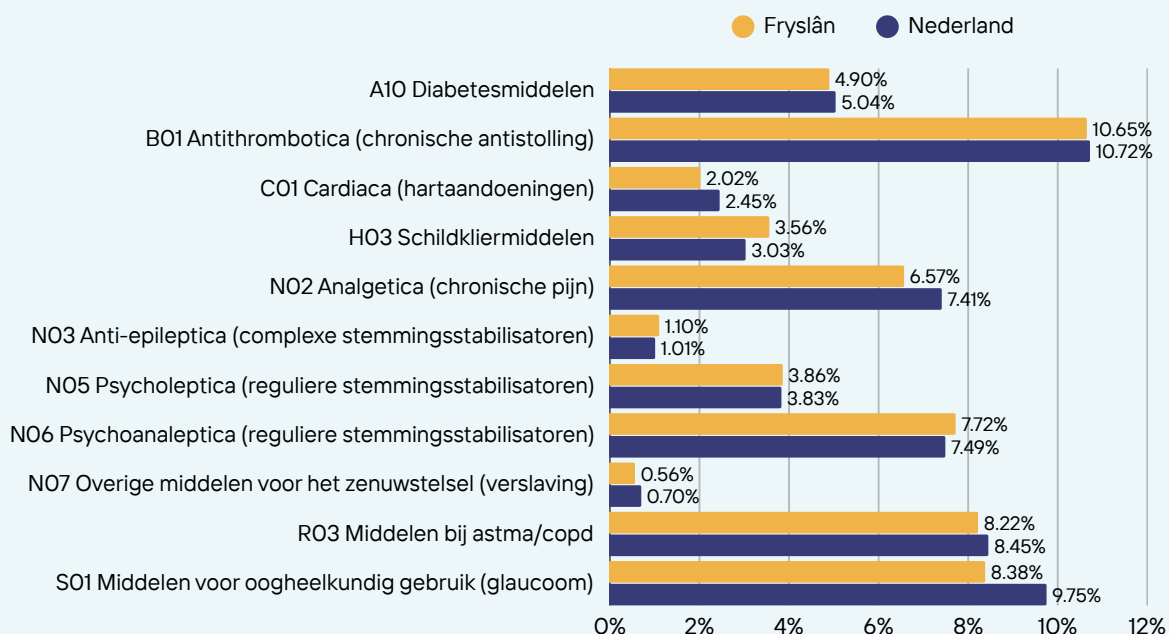
Bron: [Regiobeeld \(2024\)](#) Note: prognose vanaf het jaar 2025

MEDICIJNGEBRUIK

In 2023 ontving gemiddeld 680 van iedere 1.000 Zvw-verzekerden ten minste één geneesmiddel dat werd vergoed op basis van de Zorgverzekeringswet ([VZ Info](#), 2023). In Fryslân ligt dit aantal rond het landelijk gemiddelde, met 668 verzekerden per 1.000 die in dat jaar minstens één keer een geneesmiddel hebben ontvangen.

ens voorlopige cijfers van het CBS komt dit neer op 63,6% voor Fryslân, tegenover 64,0% landelijk ([CBS](#), 2023). Het gebruik van geneesmiddelen ligt in Fryslân gemiddeld hoger bij schildklieraandoeningen (H03) en stemmingsstoornissen (N03/N05/N06), en opvallend lager bij glaucoom (S01).

Aandeel personen met verstrekte geneesmiddelen in 2023

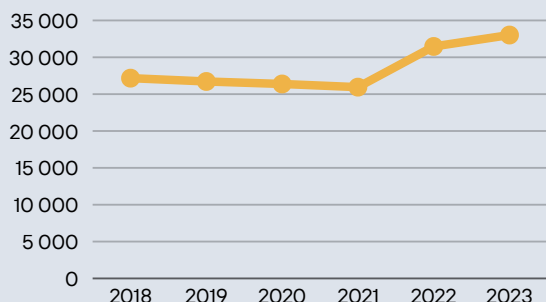


Bron: [CBS \(2023\)](#)

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (GGZ)

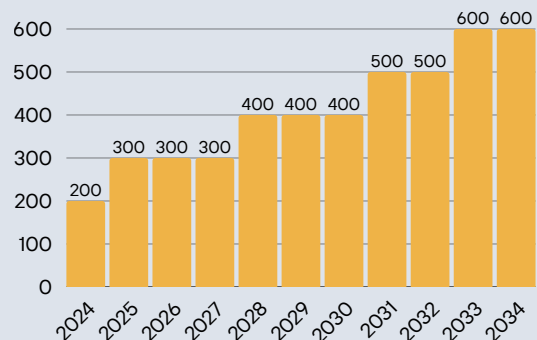
Het aantal cliënten in de geestelijke gezondheidszorg daalde tussen 2018 en 2021. Sinds 2021 is echter sprake van een sterke toename: van 25.950 naar 33.020 in 2023. Dit komt neer op een stijging van 27,2%. Daarnaast wordt verwacht dat het personeelstekort in de geestelijke gezondheidszorg verder zal toenemen.

Trend aantal patiënten GGZ in Fryslân



Bron: [Regiobeeld](#) (2023)

Prognose arbeidsmarkttekort GGZ in Fryslân

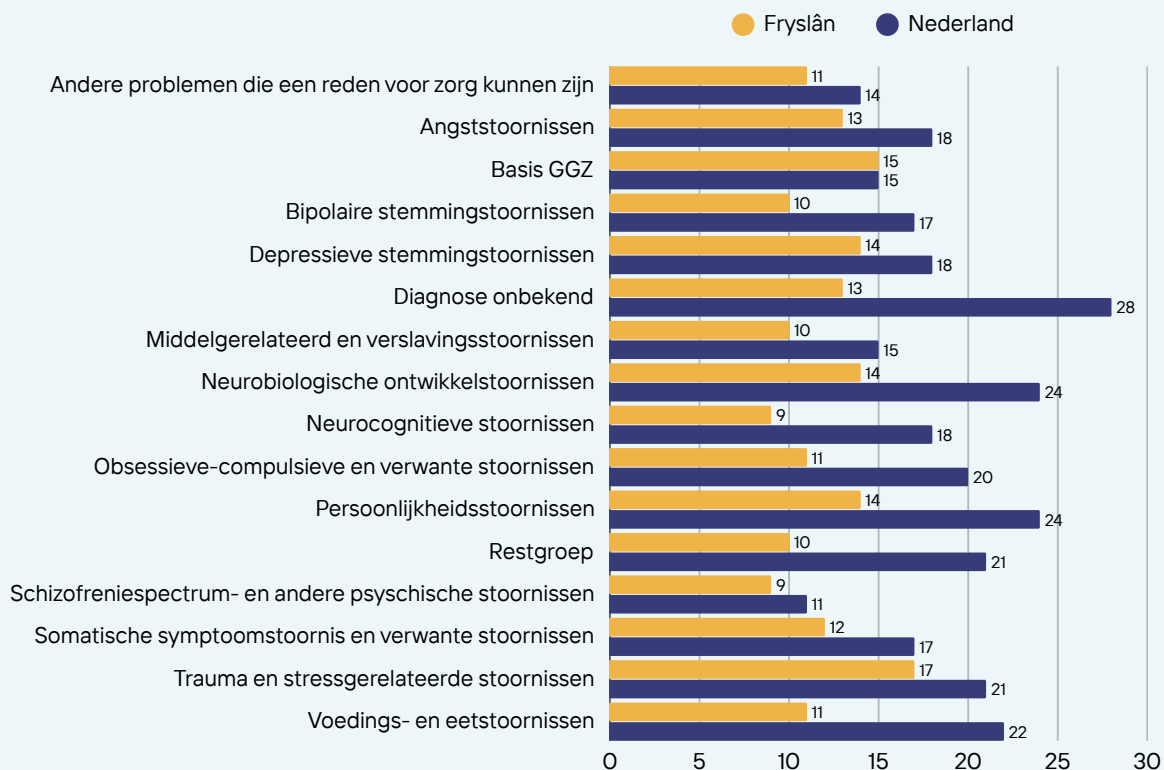


Bron: [Prognose Zorg en Welzijn](#) (2023)

WACHTTIJDEN GGZ

De wachttijden in de geestelijke gezondheidszorg in Fryslân liggen lager dan het landelijk gemiddelde. In 2023 lagen de wachttijden (in weken) voor veel diagnosegroepen onder de Treeknorm. Alleen voor de **basis GGZ** en voor **trauma- en stressgerelateerde stoornissen** lagen de wachttijden boven de Treeknorm.

Gemiddelde totale wachttijd per diagnosehoofdgroep in weken (december 2023)

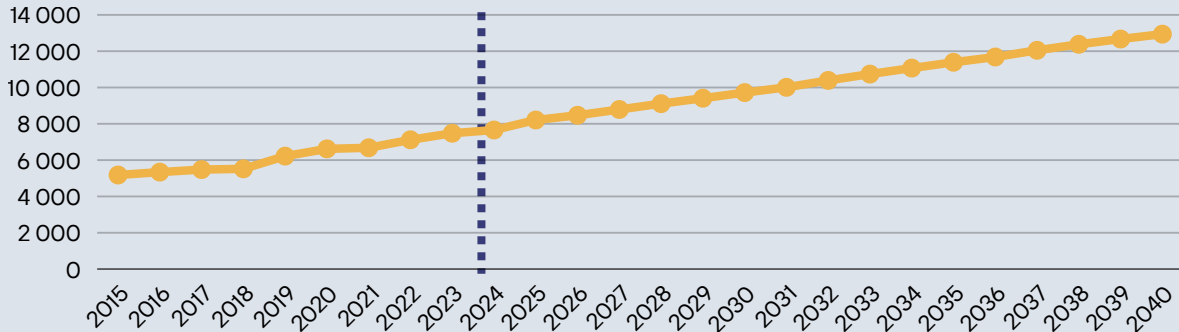


Bron: [Nederlandse Zorgautoriteit](#) (2023)

VERPLEGING, VERZORGING EN THUISZORG (VVT)

Het aantal cliënten in Fryslân steeg van ruim 5.000 in 2015 naar bijna 7.500 in 2023. Vanaf 2024 wordt een verdere groei in de VVT verwacht, tot circa 13.000 cliënten in 2040.

Trend in het aantal cliënten ZZP V&V (incl. VPT) in Fryslân

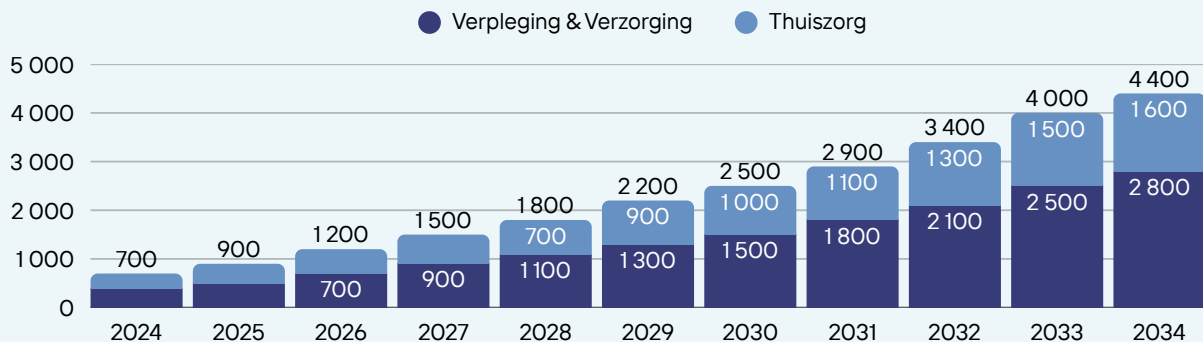


Bron: [Regiobeeld](#) (2023) Note: prognose vanaf het jaar 2024

ARBEIDSMARKTTEKORT VVT

Het arbeidsmarkttekort zal in zowel de verpleging en verzorging als de thuiszorg in Fryslân toenemen. Bij de verpleging en verzorging ligt dit tekort hoger dan bij de thuiszorg.

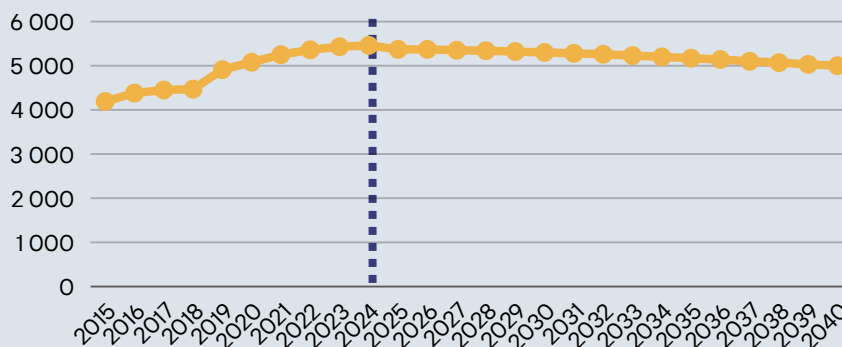
Prognose arbeidsmarkttekort in de verpleging, verzorging en thuiszorg



Bron: [Prognosemodel Zorg en Welzijn Verpleging & Verzorging](#) (2023) Bron: [Prognosemodel Zorg en Welzijn Thuiszorg](#) (2023)

GEHANDICAPTENZORG (GHZ)

Trend in het aantal cliënten met ZZP in de gehandicaptenzorg in Fryslân



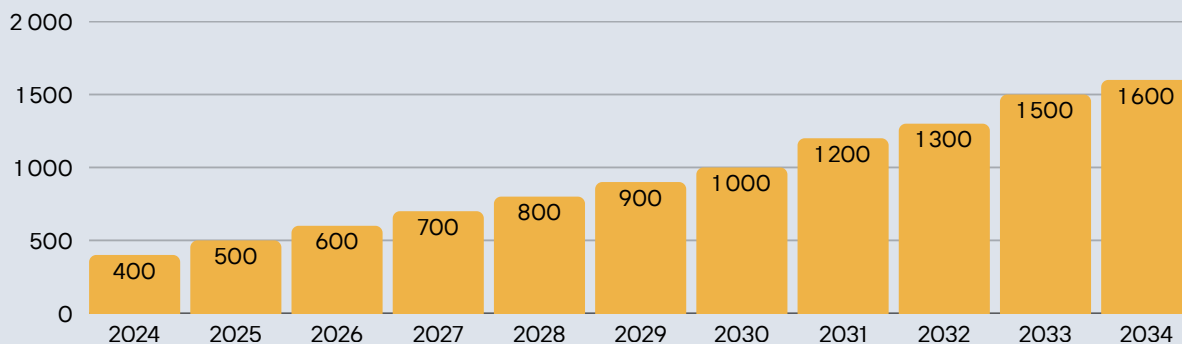
Bron: [Regiobeeld](#) (2023) Note: prognose vanaf het jaar 2024

Het aantal cliënten in de gehandicaptenzorg in Fryslân nam toe van 4.190 in 2015 naar 5.430 in 2023. Vanaf 2024 wordt een lichte daling verwacht, tot circa 5.000 cliënten in 2040.

ARBEIDSMARKTTEKORT GEHANDICAPTENZORG (GHZ)

Het arbeidsmarkttekort in de gehandicaptenzorg zal de komende jaren verder toenemen.

Prognose arbeidsmarkttekort gehandicaptenzorg (GHZ) in Fryslân

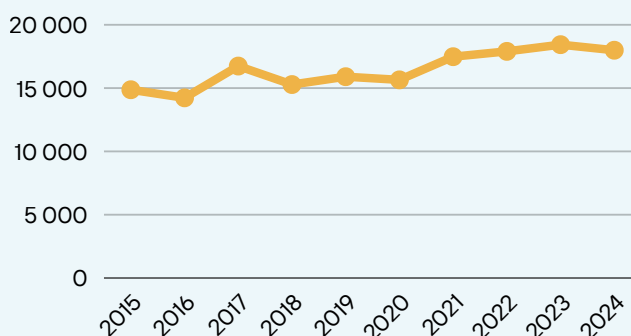


Bron: [Prognosemodel Zorg en Welzijn \(2023\)](#)

SOCIAAL WERK EN JEUGDZORG

Het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt is de afgelopen jaren toegenomen, van 14.870 in 2015 naar een piek van 18.430 in 2023. In 2024 vond een lichte daling plaats naar 17.990 jongeren. In de toekomst wordt, als gevolg van ontgroening, een verdere daling verwacht.

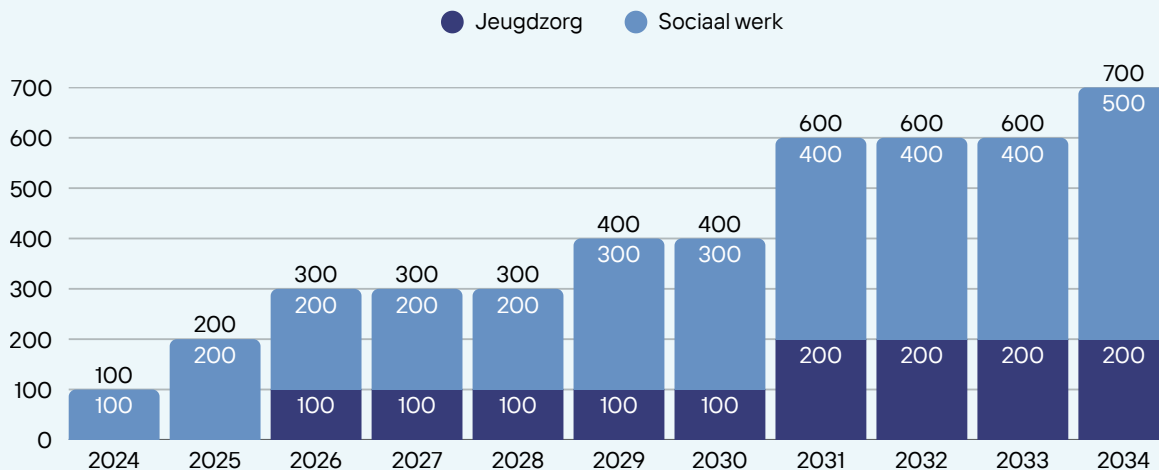
Trend aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt in Fryslân



Bron: [Regiobeeld \(2024\)](#)

Er zal een tekort ontstaan aan medewerkers binnen het sociaal werk en de jeugdzorg.

Prognose arbeidsmarkttekort jeugdzorg en sociaal werk



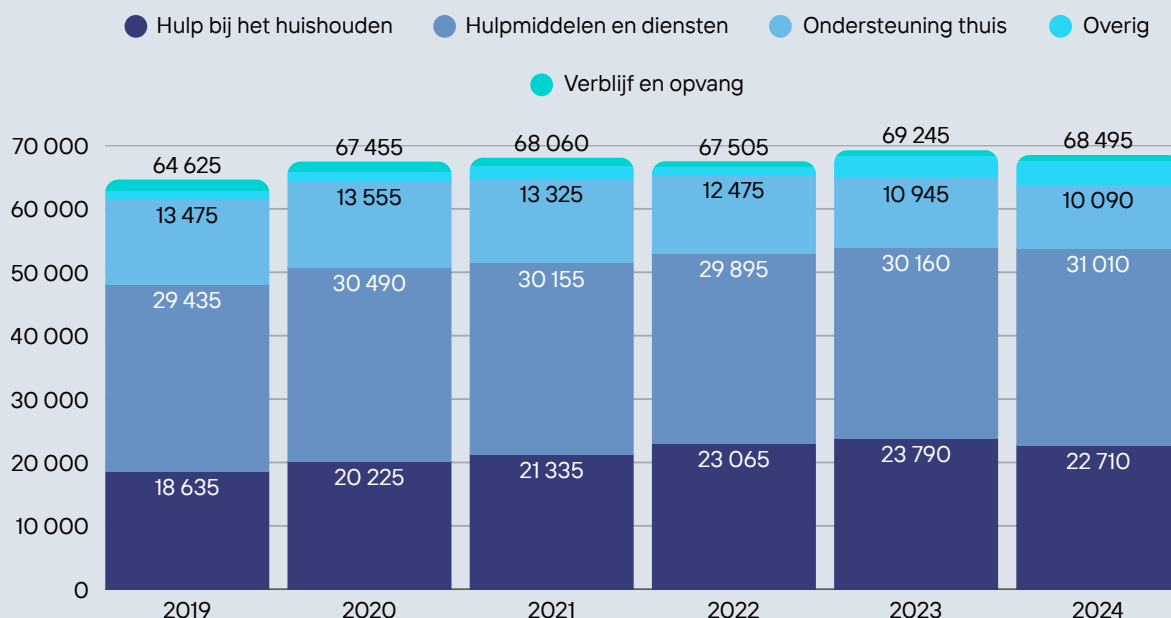
Bron: [Prognosemodel Zorg en Welzijn Jeugdzorg \(2023\)](#)

Bron: [Prognosemodel Zorg en Welzijn Sociaal werk \(2023\)](#)

WMO-MAATWERKVOORZIENING

Het aantal cliënten met een Wmo-maatwerkvoorziening neemt toe als gevolg van de vergrijzing. De meeste cliënten maken gebruik van hulp bij het huishouden, hulpmiddelen en diverse diensten.

Trend aantal wmo-clieënten per type maatwerkvoorziening in Fryslân

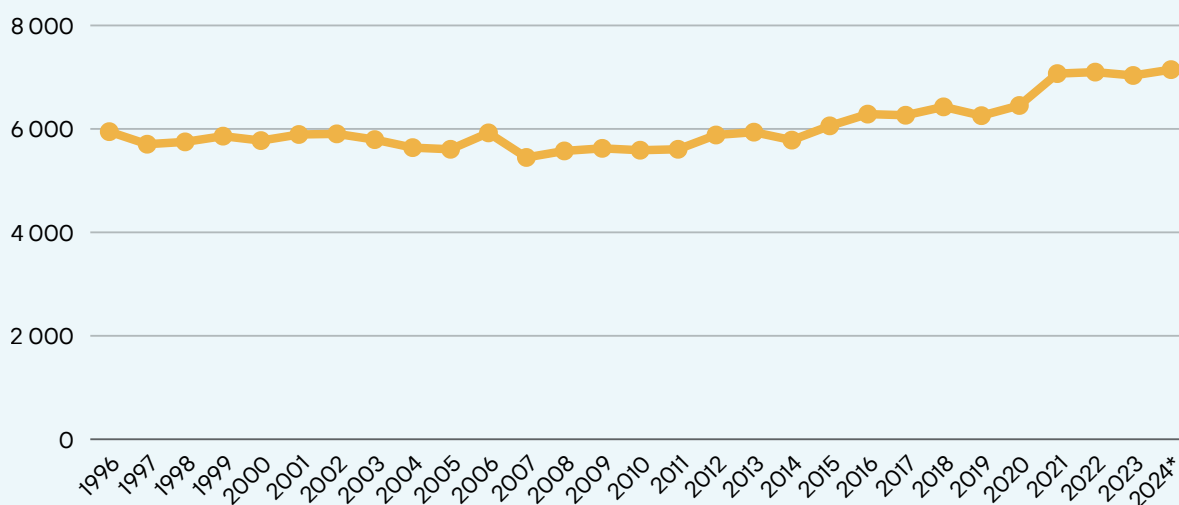


Bron: CBS (2024)

DOODSOORZAKEN

Het aantal overledenen in Fryslân schommelde jarenlang tussen de 5.500 en 6.000 per jaar, maar is vanaf 2015 gestegen naar ruim 6.000. In de meest recente jaren ligt dit aantal boven de 7.000, met 7.146 overledenen in 2024.

Trend in het aantal overledenen per jaar in Fryslân

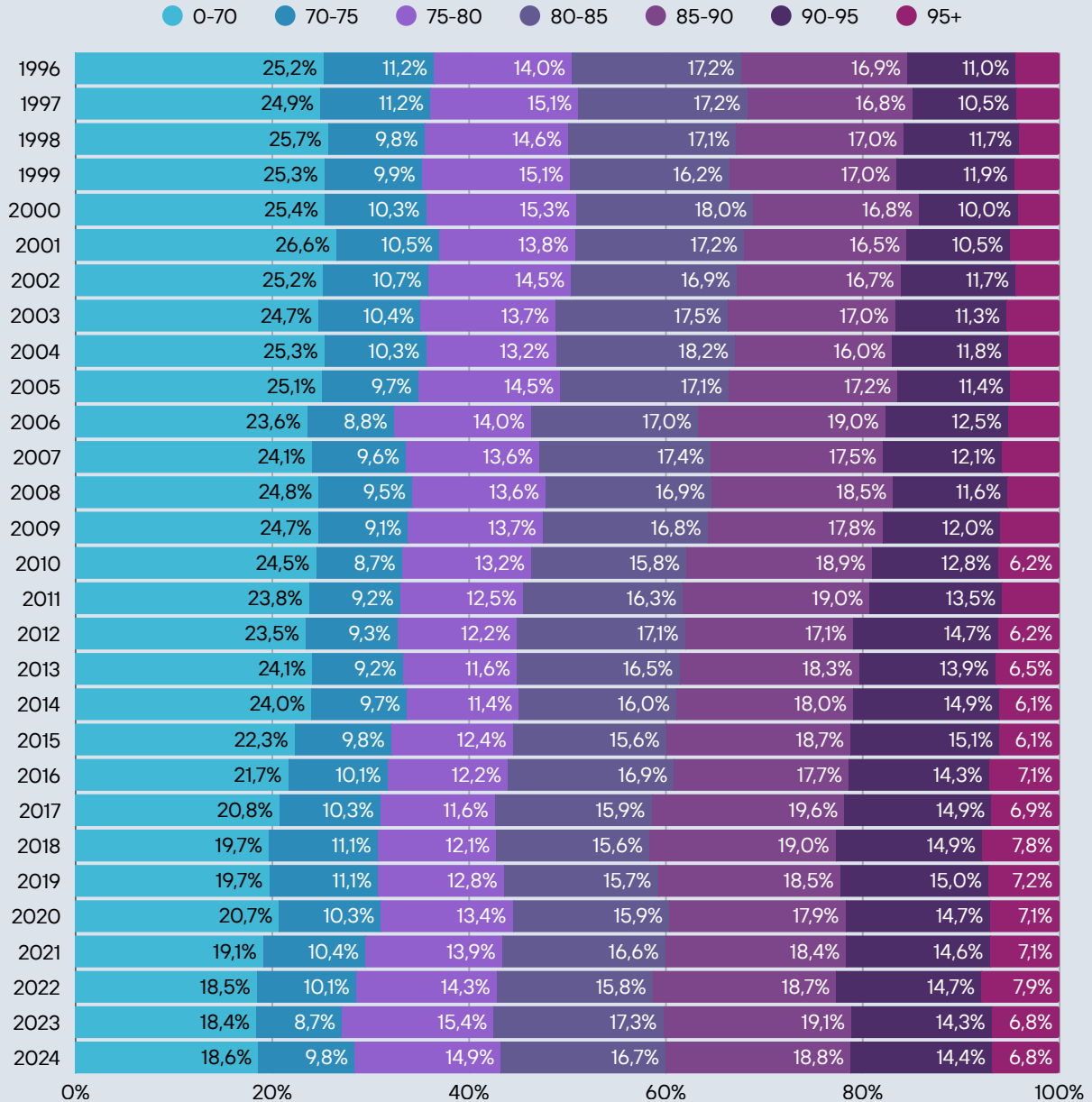


Note: cijfers 2024 zijn voorlopig

Bron: CBS (2024)

Het merendeel van de overledenen in Fryslân is op hogere leeftijd: ruim twee derde is 75 jaar of ouder en maar liefst vier op de vijf is 70 jaar of ouder. Daarnaast neemt het aandeel overledenen van 90 jaar en ouder geleidelijk toe.

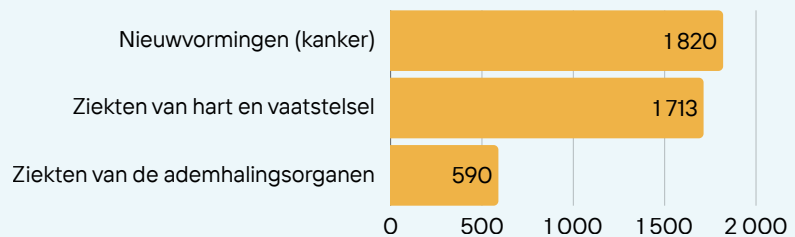
Ontwikkeling van het percentage overledenen naar leeftijdsgroep in Fryslân



Note: cijfers 2024 zijn voorlopig Bron: CBS (2024)

3 grootste doodsoorzaken in Fryslân in 2023

In 2023 waren de belangrijkste verwachte doodsoorzaken in Fryslân kanker (25,9%), ziekten van het hart- en vaatstelsel (24,4%) en aandoeningen van de ademhalingsorganen (8,4%).



Bron: CBS (2023)